ምዕራፍ አምስት

18. ብሔራዊ አጀንዳ

1948–1966

የወንጌል አማኞች መበራከት በመቶ የሚቆጠሩ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት መተከል፥የአማኞች የሕይወት ዘይቤ ለውጥ፥ ቤተ ክርስቲያን በየማሕበረሰቡ መካከል ያላት ተሰሚነት ማየሉ በዘመኑ የሥርዓቱ ዋነኞች ዘንድ በበጎ ሚዛን አልታየም ነበር። የወንጌል አማኞች መደባዊ ስብጥር በአያሌው ከገባሩና ከጪሰኛው የተውጣጣ መሆኑ የተለየ ጥርጣሬ አዘል ትኩረትን መሳቡ አልቀረም። የቤተ ክርስቲያንን ድንበር ለመወሰን ሕዝቡን መሻማት አማራጭ መስሎ በታየበት በጋሞ፥ ጌዴኦ፥ከምባ ታና ሃዲያ፥ በገለብና ሐመር ባኮ የጅምላ ጥምቀት አዋጅ እየታወጀ አገሬው በጅምላ እየተነዳ ወደ ወንዝ እየወረደ ውኃ ተረጨ። የማያውቀውም አባት ተሰጠው፥ ማተብ ታሰረለት፥ ቋንቋውና ሥነ ልቡናው ያነቃለት፥ ሲወለድ የተሰጠው ስም እየተሻረ ገብረ ሚካኤል ፥ ወለተ ጊዮርጊስ፥ ወልደጊዮርጊስ . . . ወዘተ ተሰኘ፥ በጅምላ። እንደውኃው ሁሉ ስምም ተረጨለት።

ለዚህ እንግዳ አቀራረብ ፈቃዱን ያላስገዛው ሕዝብ በተለይም ከወንጌላዊት እምነት ጋር ቁርኝት ያለው ሕዝብ ታመሰ። ሰበብ እየተፈለገ ከቤትና ከርስቱ ተፈናቀለ፥ ታሰረ፥ በእስር የሞቱም ጥቂት አይደሉም። አንድ– ሁለት ምሣሌ እነሆ፦

ምሣሌ አንድ

በ1937 ዓ.ም. በወላይታ በከምባታና ሃዲያ ብቻ የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት ብዛት ከ250 በላይ ደርሶ ነበር።[1] በከምባታና ሃዲያ የሕዝቡ

---

[1] . Brant, Howard. 1984 p. 7

መቻቻልና መከባበር በወንጌል አማኞች ላይ በተፈለገው መጠን ተጽእኖ ሊያሳድር ባለመቻሉ የባህላዊው እምነት “ፈንዳኖ” ተከታዮች ሁሉ ኦርቶዶክሳዊ ጥምቀት እንዲጠመቁ በየገበያው ደበሎ ተሰቅሎ አዋጅ ተነገረ።[2] እንደ አቶ ዮሐንስ ማኪሶ መረጃነት አዋጁ በግልጥ መመሪያ ከማእከላዊ መንግሥት የወጣ አይመስልም።

በአዋጁ መሠረት በርካታ ፈንዳኖዎች ያለውዴታ በግድ ውኃ ተረጩ። ከፈንዳኖ ወደ ወንጌላዊት እምነት የመጡትም እንዲጠመቁ ለማስገደድ ሲሞከሩ ግን ተቃውሞ ገጠማቸው። ከ1939–40 ዓ.ም. ግጭቱና ቅራኔው እየከረረ ሄደ። በዚያን ወቅት የመንግሥት መሥሪያ ቤት በዱራሜ ስለአልተቋቋመ፥ ከአንጋጫ ወታደሮችና የቤተ ክህነት ሹማምንት በጊዜው ከፍተኛ መንፈሳዊ ንቅናቄ ወደነበረበት ሚሽግዳ ቀበሌ መጥተው ፍሪውን አመሱት። ወታደሮቹ ሹማምንቱና ደብተራዎች በሚሠፍሩበት ቦታ ሁሉ ከብት በማረድ፥ ጠላ፥አረቄ በገፍ በማቅረብ ማስተናገድ ግድ ነበር። ከዚህ ሁሉ በኋላ ጠዋት ሲነሡ ድንኳን መንቀያ ወይም መሸኛ ተብሎ ጥሬ ብር ተቆጥሮ ይሰጣል።

ሚሽግዳ ቀበሌ የሚገኙት የወንጌል አማኞች እምነታቸው የማይፈቅድላቸውን ድርጊት እንዲፈጽሙ መገደዳቸው አንገፈገፋቸው። በሰንበት ስብሰባቸው፡– “መንግሥት ገብሩ የሚለንን በይፋ እንገብራለን፤ ለመንግሥት እንገዛለን፥ እንጂ የማይገባንን እንድንፈጽም ለማስገደድ የሚደበድቡንን የሚያዋርዱንን በኅብረት እንከላከል” በማለት መከሩ።

ምክክሩ በተደረገበት ሰሞን በኅዳር ወር 1939 ዓ.ም. ሹማምንቱና ወታደሮቹ ለአዳራቸው ወደ አቶ ፎቼ ሃናኖ ቤት አመሩ። እርድ አምጣ አሉት፤ ሙክት ሰጠ። ጥሬ ብር ሲጠይቁት ግን እንደሌለው ገለጸ። ሁለቱን ክርኑን ሰቅስቀው በገመድ አስረው ምሰሶ ላይ ሰቀሉት። ሙሉ ክብደቱ ክንዶቹ ላይ ስለሚሆን አቶ ፎቼ በጣዕር ጮኸ፤ የሰማው ላልሰማው ነገር ክርስቲያኖች በፍጥነት ደረሱ። በሩን በርግደው ገብተው

---

[2] . አቶ ዮሐንስ መኪሶ፥ ቃለ ምልልሳዊ መረጃ፥ ነሐሴ 3 ቀን 1988ዓ.ም ዱራሜ፥ ከምባታ።

ማንነታቸው እንዳይታወቅ ምድጃ ላይ የሚነደውን እሳት በውኃ አጥፍተው አቶ ፎቼን ከተሰቀለበት አውርደው ወደ ውጭ ይዘውት ወጡ።

በዚህ የተደናገጡት ወታደሮች ራሳቸውን ለመከላከል በዳበሳ ሲተኩሱ የገዛ ባልደረባቸው የሆነውን አንድ ወታደር ገደሉ። “ የሱስ መናዎች” ሸፈቱ ተብሎ በተገኙበት ሁሉ እየተያዙ ወደ ሰንጋ ቆሬው ቀኛዝማች ሻንቆ እንዲቀርቡ ተለፈፈ። በወንጌል አማኙ ሕይወት፥ በቤተሰቡና በንብረቱ ይህ ነው የማይባል ጥፋት ተከተለ። ተቃውሞውና ግጭቱ ፍጹም ፖለቲካዊ ቀለም ተቀባ። የሐሰት ምስክሮች ተገዝተው፡-

- ለኃይለ ሥላሴ አንገዛም ብለዋል፥
- የእኛ መንግሥት ከሰማይ ይመጣል ብለዋል፥
- የኢትዮጵያን ባንዲራ አውርደው የእኛ ባንዲራ ይህ ነው በማለት ጥቁር ጨርቅ ሰቅለዋል፥
- የመንግሥት ወታደር ገድለዋል፥

በማለት በውሸት መሰከሩባቸው። በጅምላ ከተያዙት መካከል 96 ሰዎች በጣሊያን ወረራ ወቅት ለአርበኞችና ለነጻነት አፍቃሪዎች በተዘጋጀ ወኅኒ ውስጥ እንዲታሰሩ ተደረገ። ያለ ፍርድም ሁለት ወራት ታሰሩ። በድብደባውና በእንግልቱ ምክንያት አቶ በቄ አንጄ እና አቶ ፊታሞ ዋቤቶ በሆማዕና ወኅኒ ቤት ሞቱ። ከሁለት ወራት እስር በኋላ እያንዳንዳቸው ብር 75.00 እንዲከፍሉ ተፈርዶባቸው በሰንጋ ቆሬው ቀኛዝማች ሻንቆ ዋስትና ሲለቀቁ ጥቂቶቹ በነፍስ ግዳይ ወንጀል ክስ ተመስርቶባቸው ወደ አሰላ ተላኩ። በአሰላ ወኅኒ ቤት በበሽታ በመለከፋቸው ምክንያት አቶ ፋዕኑሮ አዎሞ እና አቶ መንታሞ ዋቤቶ የተባሉት አማኞች ከእስር ቢለቀቁም ብዙም ሳይቆዩ ሕይወታቸው አለፈች። አቶ ፎቼ ሃናኖ ግን አስር ዓመት ተፈርዶባቸው ስምንቱን

ዓመት በእግር ብረት ሁለቱን ያለ እግርብረት ታስረው ተለቀቁ። እኒህ ሰው እድሜና በረከትን ጠግበው በ1976 ዓ.ም. ነው ያረፉት።*

አቶ ባምበሬ የግፉን ጽዋ ከተጎነጩት አረጋውያን መካከል አንዱ ናቸው።

አማኞች ላይ የተጣለባቸውን መቀጫ ለማስከፈል ሲባል ከመጀመሪያው ወረራ የተረፈው ንብረታቸው በርካሽ ተሸጠ፥ የብዙዎቹ ኑሮ ተናጋ፥ ለስደትም ተዳረጉ። ግፉን ለማቆም ለመንግሥት ባለሥልጣናት አቤቱታ ለማሰማት 40 የወንጌል አማኞች ተመርጠው በጊዜው የከምባታና ሃዲያ አውራጃ በአርሲ ጠቅላይ ግዛት ስር ስለነበር ወደ ዋና ከተማው አሰላ በእግራቸው ተጓዙ። በሌላም አቅጣጫ በቀጥታ ለንጉሠ ነገሥቱ የተጻፈ ማመልከቻ ለማድረስ በአቶ አበበ ቡሾራ መሪነት ጥቂት ሰዎች ተወክለው ወደ አዲስ አበባ ተላኩ።

የንጉሠ ነገሥቱ መኪና በምታልፍበት ጎዳና ጠብቀው በእግራቸው ስር በመውደቅ ማመልከቻቸውን አቀረቡ፥ ንጉሡም በእንግሊዝ አገር በግላስኮ ኢቫንጀሊካል ባይብል ትሬይኒንግ

* እኒህ ሰው እድሜና በረከትን ጠግበው በ1976 ዓ.ም. አርፈዋል

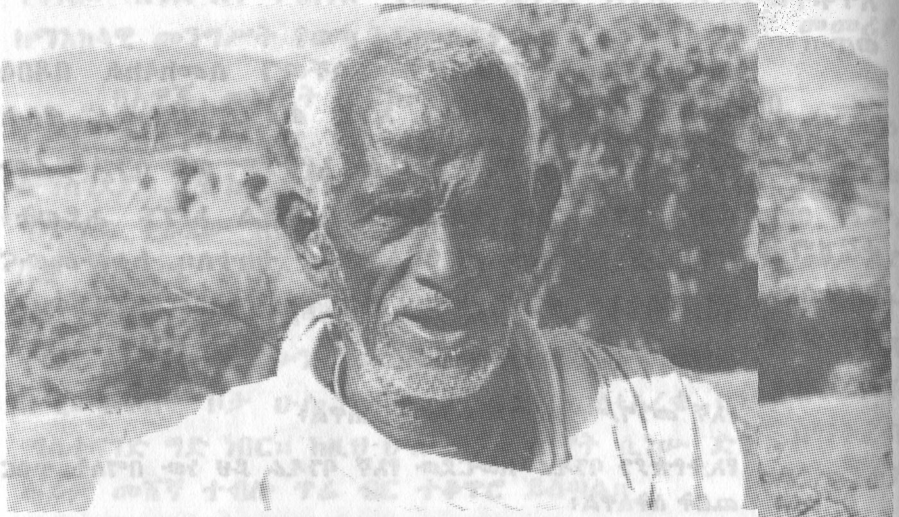

ኦቶ ባምቦሬ የግፉን ጽዋ ከተጎነጩት አረጋውያን መካከል አንዱ

ኢንስቲቲዩት የሥነ መለኮት ትምህርት የተከታተሉትንና የወንጌላዊት ቤተ እምነት ተከታይ ባይሆኑም ምንነቱ የሚገባቸውን ኮሎኔል (በኋላ ልዑል ራስ) አሥራተ ካሣን ወደ አሰላ በመላክ ጉዳዩን እንዲመረምሩት አደረጉ። ለጥቂት ጊዜያት ስደቱ ጋብ ቢልም እንደገና ማገርሸቱ ግን አልቀረም። በዚህ ሁሉ አጋጣሚ ግን በመላው ደቡብና ደቡብ ምዕራብ እያበቡ ባሉት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት ላይ የሚወርደውን መከራ እንደ ባለ አእምሮ ለመከላከል የወንጌል አማኞችን ድምፅ የሚያስተጋባ የተሰባሰበ አንድ አካል ሊኖር እንደሚገባ የቀደሙ አባቶች ተገነዘቡ። ተግባራዊ እርምጃ ለመውሰድም መመካከር ጀመሩ።

ምሳሌ ሁለት

የእግዚአብሔር ቃል ልቦናን ያበራል እውነተኛ ክርስቲያኖች አይምሮአቸውና መንፈሳቸው የበራ ነው። የኃጢአት ጨለማ በነገሠበት ዓለም መገኙትንና በደልን፥ ሕጋዊ የሚመስልን ዝርፊያ፥ ከውንብድና የማይሻል ሥርዓትን ከሌላው የማሕበረሰባቸው አባላት የበለጠ ተሰምቶአቸው ተጠይፈው ቢቃወሙት ያልተገባ ሥራ እንደሠሩ የሚያስቆጥር እንዳልሆነ የቀደሙ አማኞች ይስማሙበታል።

የጌዴኦ ቤተ ክርስቲያን አንጋፋ አባላትና መሪዎች መካከል አቶ ባልቻ ቦሬ፥ አቶ ባኮ በደቻ፥ አቶ ጌዴቾ ኮቶላ፥ አቶ ወርዶፋ ገደቾ የተባሉቱ ለዚህ ጽሑፍ አዘጋጅ ነሐሴ 12 ቀን 1988 ዓ.ም. የተረኩለት ይህኑ አባባል የሚያጸና ነው።

> *. . . ወንጌል በተሰበከ ጊዜ የሕዝቡ ልቦና በራ። ከሚያልፈው ዓለም ባሻገር ሌላ ሕይወት፥ ሌላ ተስፋን መውረስ ከቻለ በዚህ ምድር ሕይወቱን ለመለወጥ የሚያዳግተው ነገር እንደሌለ ተገነዘበ. . . ።*
>
> *እግዚአብሔር ሰውን ሳያዳላ ንጹሕና እኩል አድርጎ እንደፈጠረ ተማረ። መንግሥት ከሚያዘው የግብር፥ የቀረጥና የእርቦ ደንቦች በስተቀር ሚስቶቻችንን ልጆቻችንን ጭምር ለባርነት አሳልፈን የምንሰጠው፥በገዛ መሬታችን ለሌሎች የምንገብረው ለምንድን ነው?እንቢታችንን የማንገልጠውስ ለምንድ ነው ?. . . ወዘተ የሚሉ አማኞች ቁጥር ተበራከተ። አንዳንዶቹም እምቢታቸውን በተግባር አሳዩ። ስሜቱ አንድ አይነት መደባዊ ታሪክ ላላቸው*

የማሕበረሰቡ አባላት ሁሉ ተዳረሰ። ወንጌል የነፃነት ምልክት ተደርጎም ተቆጠረ። ይህንን አስተሳሰብ ከሚጋሩለት ጋር በገፍ ተቀላቀለ።

በአንጻሩም ገዢዎቹ እና ባለርስቱ የመጤ ሃይማኖት ተከታይ በማለት ከጉልተኛዋ ቤተ ክርስቲያን ጋር ተጣምረው ቁም ስቅሉን ሲያሳዩት ከኋላቸው የሚገፋፋቸው የሃይማኖት ቅንዓት ብቻ ሳይሆን የገዢነትና የተገዢነት አተካሮ እንደሆነ እየተገለጠ መጣ።

በዚያን ጊዜ ስደት ዓይኑ የፈሰሰ፥ ጥርሱ የተሰበረ፥ አካሉ የጎደለ ብዙ ነው። ከሁሉም በላይ ይላሉ አቶ ባልቻ ከሁሉም በላይ ትዝ የሚለኝ ሰዎች ከታሰሩ በኋላ እንኳን በወኅኒ ቤት በሰላም እንዳይተኙ የእስር ቤቱን ወለል አመድ በውኃ በጥብጠው ይረጩበታል። እስረኛው ከተቀመጠበት፥ ወይም ከተኛበት ሲነሣ አመድ በአመድ ተለውሶ ሌላ ፍጡር መስሎ ነበር የሚነሳው። የጸኑት ክርስቲያኖች ድርጊቱን እንደጌጥና ሽልማት ቢቆጥሩትም አዳዲሶቹንና ጥቂቶቹን ግን ወደ እልህ እንደመራ አይጠረጠርም። ስለሆነም ባለርስቶችን በመቃወም በ1952 ዓ.ም. በተደረገው የጌደኦ ጭሰኞች ንቅናቄ ውስጥ ከመደብ አጋሮቻቸው ጎን ተሰልፈው አብይ ተሳትፎ ያደረጉና ሰለባ የሆኑት ብዙዎች ናቸው።

በዚህ የጌዴኦ ጭሰኞች አመጽ ከፍተኛ ደረጃ በደረሰበትና ፍጥጫውም የምችሌን ጦርነት ባስከተለበት ወቅት በጌዴኦ ዲላ አካባቢ 30 አጥቢያዎች፥ በጌዲኦ ይርጋጨፌ 8 አጥቢያዎች፥ በቡርጂ አካባቢ 40 አጥቢያዎች ተተክለው እና በሺህ የሚቆጠሩ ምእመናን ተጠልለውባት ለመጀመሪያ ጊዜ ከኦርቶዶክስ ቤተ እምነት ውጭ ያለች ዲኖሚኔሽን እንደ አንድ ማሕበራዊ ኃይል መውጣቷ የተረጋገጠበት ወቅት ነበር።

ከጥር 27 እስከ 30 ቀን 1952 ዓ.ም. በጌዴኦ ጭሰኞችና ጉልተኞች መካከል በምችሌ ልዩ ስሙ ዳማ በተሰኘው ቀበሌ ጦርነት ከመደረጉ በፊት የወንጌል አማኞች ማሕበረሰቡ የተጋፈጠበትን አደጋ እንዴት ሊከላከል እንደሚገባ በየወቅቱ ከሰንበት የአምልኮ ስብሰባዎቻቸው በኋላ ይመካከሩ እንደነበር መረጃዎች ይጠቁማሉ።[3] በተለይም ጦርነቱ የማይቀር መሆኑ በተረጋገጠበት ወቅት በጊዜው በሕዝቡ መካከል ተራርቀው ተተክለው የነበሩት አጥቢያ ቤተ

---

[3]. ላኢሶ ጌ. ዲሌቦ፥ 1983፥ ገጽ 173-178

ክርስቲያናት የተለየ የደወል ድምፅ በማሰማት ሕዝቡ አደጋውን እንዲከላከል ማድረጋቸው ታውቋል። በዚህና ይህን በመሳሰሉት ጉዳዮች የገዢው መደብ ከሚሳተፉባቸው ቤተ ክርስቲያን ውጭ ያሉት የወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያናት አባላት በሥርዓቱ ዘንድ እንደተቀናቃኝ በመታየታቸው ያለአግባብ ሲታሰሩ፥ ሲንገላቱ ኖረዋል።

እኒህን ለተምሳሌት የተጠቀሱትን የጅምላ ግፎች በሕግ ለመከላከል ሕጋዊ ተቋም መመሥረቱ እንደ አማራጭ በማየታቸው ነበር የቀደሙት የወንጌል አማኞች ከየተበተኑበት የጳር አገሮች ሁሉ ተሰባስበው በአንድ ብሔራዊ ማኅበር ስር ለመደራጀት መቁረጣቸውና በ1948 ዓ.ም. ጉባኤ መቀመጣቸው።

19. የወንጌል አማኞች አንድነት ማኅበር

በምዕራፉ መግቢያ በተጠቃቀሱትና ተጓዳኝ ምክንያቶች በኤስ.አይ.ኤም ስብከተ ወንጌል አማካኝነት የተተከሉት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት አስከፊ ስደት ላይ በመውደቃቸው የየማኅበሩ (የየአብያተ ክርስቲያናቱ) መሪዎች ለጸሎትና ለምልጃ ለአቤቱታም በአንድነት መሰባሰብን አዘወተሩ። ያለ ሕግ የሚደርስባቸውን መገፋት እንደ ባለ አእምሮ በሕግ ለመቋቋም ሕጋዊ ማሕበርን ለመመሥረት የመጀመሪያ ስብሰባቸውን በኤስ. አይ. ኤም የአዲስ አበባ ግቢ በ1948 ዓ.ም. አደረጉ።

የጋራ ችግራቸውን በጋራ ለመጋፈጥ እና ለታላቁ ተልእኮ እጅ ለእጅ ተያይዘው የሚቆሙበት ይህ ማሕበር « የወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር» የሚል ስያሜ ተሰጠው።

ግንቦት 26 ቀን 1949 ዓ.ም. በሁለተኛው የማኅበሩ ጉባኤ የጸደቀውን የማኅበሩ መሥራቾች ቃለጉባኤ እንደሚያመለክተው ማኅበሩን የመሠረቱት ከ11 ማሕበሮች (ቤተ ክርስቲያናት) የተወከሉ 29 የወቅቱ መሪዎች (በጊዜው አነጋገር እንደራሴዎች) ናቸው። ዝርዝሩን ከቃለ ጉባኤው ትክክለኛ ቅጂ ያገናዝቡ ዘንድ እነሆ፡–

የወንጌል አማኞች አንድነት ማኅበር ጉባኤ ተሳታፊዎች (1966ዓ.ም.)

የወንጌል አማኞች አንድነት ማኅበር ጉባኤ ተሳታፊዎች (፲966ዓ.ም.)

የእንደራሴዎች ዝርዝር

1ኛ. ከከምባታ ማኅበር*

1. አቶ ሽጉጤ ዳዳ
2. አባጎሌ ኑነሞ
3. አቶ ሞሴሮ ማሴቦ
4. ሚ/ር ሃጂስ

2ኛ. ከወላሞ ማኅበር

1. አቶ ማንጃ ጋርቦ
2. አቶ ገበየሁ ጎኔቦ
3. አቶ መርኪና መጃ
4. ሚ/ር አህማን

3ኛ. ከሲዳሞ ማኅበር

1. አቶ ገነሜ ሁንዴ
2. አቶ ጋብሶ ደያሞ
3. ሚ/ር ሚድስተር

4ኛ. ከደራማ ማኅበር

1. አቶ አታራ ገመዴ
2. አቶ ዳካ ሲሬ
3. ሚ/ር ብራንት

5ኛ. ከአሩሲ ማኅበር

1. አቶ ኤቢሶ ጤሞ
2. አቶ ማሹ ጂላ
3. ሚ/ር አንደርሰን

6ኛ. ከኮይራ ማኅበር

1. አቶ ወበላ ጋዴላ

7ኛ. ከጎፋ ማሕበር

---

* ቃለ ጉባኤ ግረም የተገባ ስላልሆነ የአውራጃ ቤተ ክርስቲያን ስሞችን ቀድሞ በሚጠሩበት ሁኔታ ማስፈሩን መርጠናል።

1. አቶ ዝዶ ጨዶ

2. አቶ ዴልቦ ዴሎ

8ኛ. ከኩሎ ማኅበር

1. አቶ ቤቱላ ዳሮታ

2. አቶ ጡሜቦ ጤላ

9ኛ. ከአዲስ አበባ ማኅበር

1. አቶ ሐዋዝ ወ/ሚካኤል

2. አቶ ብርሃኑ ወ/ማርያም

10ኛ. ከማጃ ማኅበር

1. አቶ ኃብተማርያም

2. አቶ ጋራሙ

11ኛ. ከገሙ ማኅበር

1. አቶ ጌምቦ ሰጋሞ

2. አቶ ቴማ

3. ሚ/ር ጊሬ

የወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር በተመሠረተበት ዓመት እያንዳንዱ አውራጃ (ማኅበር) ብር 5.00 ሥራ ማስኪጃ እንዲያዋጣ በተወሰነው መሠረት ስምንቱ ማሕበሮች ሙሉ መዋጮውን ሲከፍሉ ሳጃ ብር 2.00 ብቻ ከፍሏል። ለሳጃ መዋጮው የቀነሰለት በሥሩ ያሉት አጥቢያዎች ሁለት ብቻ ስለሆኑ መሆኑን ቃለ ጉባኤው ጠቅሶ አዲስ አበባና ጎፋ ለምን እንዳልከፈሉ ግን አያብራራም።

ማሕበሩን የመሠረቱት አባቶች ከዚህ በተጨማሪ አባጎሌ ኑነሞን ለፕሬዚዳንትነት፥ አቶ መርኪና መጃን ለዋና ጸሐፊነት፥ አቶ ዳካ ሴሬን ለገንዘብ ያዥነት ሰየሙ። በሁለተኛው ዓመት የተሳታፊዎች ብዛት ሳይጨምር የየአውራጃው መዋጮ ብር 25.00 እንዲሆን ተወሰነ። የዳውሮ፥ ኮይራ እና አርሲ ማሕበሮች የአጥቢያዎቻቸው ቁጥር አነስተኛ ስለነበር ብር 10.00 ብቻ እንዲከፍሉ፥ አዲስ አበባ ማለትም የመሠረተ ሕይወት ተወካዮች ብር 5.00 እንዲከፍሉ ተደረገ። በመጀመሪያው ዓመት ከተሰበሰበው አርባ ሁለት ብር ወጭ የሆነው ብር 10.25 መሆኑን፥

በሁለተኛው ዓመት ብር 171.00 በመሰብሰብ የገንዘብ አቅሙ ብር 212.75 መሆኑና ለጽሕፈት መሣሪያ ወጪ ብር 4.00 መደረጉን ቃለ ጉባኤው ይጠቅሳል። ዛሬ በሚሊዮን የሚቆጠር መዋዕለ ነዋይ እያፈሰሰች በሚሊዮን የሚቆጠሩ ዜጎችን የምታገለግለው ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ድርጅታዊ መነሻዋ ይህ ነበረ።

የወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር ገና በለጋነቱ ከሚወያይባቸው አብይ አጀንዳዎች መካከል በየአውራጃው ስለሚሰደዱት ክርስቲያኖች ጉዳይ ቀዳሚው ነው። ከዚህ ሌላ በየጊዜው ስለሚሰማሩት የወንጌል አገልጋዮች፥ ከማኅበረሰቡ ንቃተ ኅሊና ጎን ለጎን ስለሚነሱት የሥነ ምግባር ጥያቄዎች አፈታት ዋና ዋናዎቹ ሲሆኑ ለረዥም ዓመታት ሳይቋረጥ በየዓመቱ ሲነሣ የነበረው አጀንዳ በአዲስ አበባ ከተማ ሰፋ ያለ ቦታ በመግዛት ጥሩ ቤተ ክርስቲያን ስለማነጽ የሚያወሳው አጀንዳ ነበር።

1953 ዓ.ም. የወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር ታላቅ እመርታ ያሳየበት አገር አቀፋዊ ኃይል ወደ መሆን የተሻገረበትን ተጨባጭ እርምጃዎች የወሰደበት ዓመት ነበር።

የዓመቱ ስብሰባ በጌዴኦ ማሕበር አስተናጋጅነት በዲላ ከተማ እንዲካሄድ የተወሰነ ቢሆንም ወቅቱ የምችሌ ጦርነት ቁስል ገና ያልጠገገበት ጊዜ በመሆኑ የስብሰባው ቦታ በአዲስ አበባ መሠረተ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ሆኖ የጌዴኦ ቤተ ክርስቲያን ግን የአስተናጋጅነቷ መብት እንዲጠበቅላት ተደረገ። ጥር 30 ቀን 1953 ዓ.ም. በተደረገው በዚህ ስብሰባ ላይ የወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር አቋመ ሕግ (ውስጠ ደንብ) ጸድቆ ከአንድ ሺህ ኮፒ ያላነሰ በመጽሐፍ መልክ ተባዝቶ እንዲሰራጭ ተወሰነ።

የማሕበሩም የመጀመሪያ ስያሜ እንደጸና ሆኖ አርማው የተገለጠ መጽሐፍ እና በእርሱም ላይ "ወልድ ያለው ሕይወት አለው" የሚለው ጥቅስ እንዲጻፍ በድምፅ ብልጫ ተወሰነ። አርማውም እስከዛሬ ድረስ ሳይለወጥ እንደጸና ቀረ።

የወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር ከኤስ.አይ.ኤም ውጭ ያሉትንና በመሠረታዊ አስተምህሮ የሚመስሉትን ሌሎች ቤተ እምነቶችን የመጠቅለልና በዚህ መጽሐፍ አንደኛ ምዕራፍ ከተተረከው አገርኛ የወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን ምሥረታ ጥንስስ አንጻር የሚቆም ማሕበር የመገንባት ዝንባሌ ያሳየበት ዓመት ይኸው 1953 ዓ.ም. ነበር። ከኤስ. አይ. ኤም. ሰበካዎች ውጭ በወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር ውስጥ ለመታቀፍ ከተጋበዙትና ምላሽ ከሰጡት መካከል የወንጌላውያን መጥመቃውያን ማሕበር አጥቢያዎች ቀዳሚዎች ናቸው። በ1953 ዓ.ም. የማሕበሩን ጉባኤ መጥምቃውያኑ በታዛቢ ደረጃ በመካፈል የማሕበሩን ዓላማና መንፈስ ተረድተው ከተመለሱ በኋላ በ1954 ዓ.ም. በሙሉ አባልነት ተመዘገቡ። ከዚህ ሌላ የክርስቶስ አንድነት ወንጌላዊት ማሕበር የሚሰኘው ቤተ ክርስቲያን የወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር አባል ሆኖ እንደተመዘገበ ቢነገርም መቼ እንደተመዘገበ እና ምን አስተዋጽኦ እንዳደረገ የሚጠቁም መረጃ በቃለ ጉባኤው ውስጥ አልሰፈረም።

በተጨማሪም ሚስዮናውያን የሚያካሂዷቸው የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ከ5ኛ ክፍል ባለመዝለላቸው የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ቅሬታቸውን የገለጹትና የትምህርት ደረጃው ወደ 8ኛ ክፍል ከፍ እንዲል ሚስዮኑን የጠየቁትም በዚሁ ወቅት ነበር።

በተጨማሪም በወላይታ ብቻ 100 አማኞች፥ በሲዳሞ፥ በቡርጂ፥ በከምባታ፥ በጎፋ፥ በዳውሮ፥ በጋሞ እንዲሁ ቁጥራቸው በርካታ የሆኑ ምእመናን ስለ ወንጌል መሰደዳቸውንና ያለአግባብ በእስር መጣላቸውን የተገነዘበው ጉባኤ በአገር አቀፍ ደረጃ እና በየአውራጃው እየተዘዋወሩ ጉዳያቸውን እንዲከታተሉ አቶ አበበ ቡሸሮን ነገረ ፈጅ አድርጎ የወከለው በዚሁ በ1953ዓ.ም. ነበር። በዚህም የዘመኑን የአገዛዝ ሥርዓትና ሹማምንት በሕግ ፊት ለመገዳደር ቁርጠኛ እርምጃ ተራመደ።

የወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር ገና ብላቴና ከነበረችውና የምእመናኗም ቁጥር አነስተኛ ከነበረችው የመሠረተ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን (ጌጃ ቃ.ሕ.) ጋር በተቀናጀ መልኩ አንድ ብሔራዊ ጽ/ቤትና

የእንግዶች ማረፊያ እንዲኖረው በቀረበው ሐሳብ መሠረት በመሐል ከተማው ውስጥ ቦታ ለመግዛት አቅም አንሷት የነበረችውን አጥቢያ በገንዘብ ለመደገፍ እና መንታ አገልግሎት ያለው ሕንፃ እንዲሠራ ውሳኔ ያስተላለፈው በዚሁ የ1953 ዓ.ም. ጉባኤው ነበር።

ዓላማውና ጥረቱ ከሚስዮን ጥገኝነት ለመላቀቅ መንደርደር የመጀመሩ ምልክት መሆኑን ልብ ይሏል። ስለዚህም እያንዳንዱ የአውራጃ ማሕበር (ቤተ ክርስቲያን) በነፍስ ወከፍ በእያንዳንዱ አባል 0.20 ሳንቲም በማዋጣት እና ከግማሽ በላይ ዋጋ በመሸፈን አሁን ጌጃ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን የተሠራችበትን ቦታ ለመግዛት ተንቀሳቀሱ።

የሲዳማ ቤተ ክርስቲያን የአስተናገደችውና በአዲስ አበባ የመሠረተ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ጥር 30 ቀን 1954 ዓ.ም. ጉባኤ የተቀመጠው 7ኛው የአንድነቱ ማሕበር መሪዎች ስብሰባ ለቦታ መግዣ ከእያንዳንዱ ምዕመን የተዋጣውንና የመጀመሪያውን መዋጮ ገቢ አደረገ። በጊዜው የተመዘገበው ቃለ ጉባኤ እንደሚያመለክተው ከወላይታ ብር 328.25 ከከምባታ ብር 420.00 ከጌዲኦ ብር 205.15 ከቡርጂ ብር 46.54 ከሳጃ ብር 7.00 ከማረቆ ብር 14.00 በጠቅላላው ብር 1179.70 ተዋጣ።

ከአንድ ዓመት በኋላ ጥር 30 ቀን 1955 ዓ.ም. በጋሞ ጉባኤ የተቀመጠው የአንድነቱ ማህበር መሪዎች ስብሰባ ላይ ከእያንዳንዱ አውራጃ የሚጠበቀውን መዋጮ ለመገመት ያስችል ዘንድ የአንድነቱ ማሕበር አባላት የሆኑት አውራጃዎች ያቀፉቸው አጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት ብዛት አሰሳዊ ቆጠራ ተደረገ። ቆጠራው ከመዋጮ ጋር በመያያዙ ፍጹምነት ይኖረዋል ለማለት ባያስደፍርም የወቅቱን የወንጌል ስርጭትና የቤተ ክርስቲያንን ድንበር ሊያመላክት ስለሚችል የቃለ ጉባኤው ትክክለኛ ቅጂ ከዚህ በታች ሠፍሯል።*

---

* በቀጥታ ከቃለ ጉባኤው የተወሰዱ መሆናቸውን እናስታውሳለን።

የቤተ ክርስቲያኒቱ /ማሕበር/ ስም	የአጥቢያዎች ብዛት	እስከዚህ ወቅት የተዋጣው	የሚጠበቅ
ወላሞ	309	ብር 351.00	576
ከምባታ	227	483.00	198
ሲዳሞ	40	60	60
ቡርጂ	33	41.10	58.90
አርሲ	8	24.00	–
ደራሣ	30	100	–
ሳጃ	4	7.00	12
ኩሎ	10	–	30
ጎፋ	36	15	93
ጨቦ	2	–	6
ጅማ	2	–	6
አዲስ አበባ	1	3	–
ገሙ	29	87	–
ማረቆ	3	9	–
መጥምቃውያን ማኅበር	3	–	9

ከሠንጠረዡ እንደምንመለከተው በወቅቱ በወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር ውስጥ በአባልነት የታቀፉት 737 አጥቢያዎች ሲሆኑ ከዚህ ውስጥ 734ቱ በኋላ "ቃለ ሕይወት"የሚለውን ስያሜ የተጎናጸፉቱ ናቸው። የመጥመቃውያንና የቃለ ሕይወቶችን ኅብረት ደፍረን እንገምግም ብንል ምጥጥኑ የአሻርና የቆሎ ያህል ይሆንብናል። ወደ አዲስ አበባ ቦታ ግዥ ስንመለስ መዋጮው እስከ 1963 ዓ.ም. ድረስ የቀጠለ ቢሆንም የካቲት 7 ቀን 1966 ዓ.ም. በተደረገው የመሪዎች ጉባኤ የተመዘገበው ቃለ ጉባኤ ምክንያቱ ምን እንደሆነ ሳያብራራ የተገዛው ቦታ ሙሉ ለሙሉ ለመሠረተ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን እንዲለቀቅላት ወሰነ፤ እንዲህ ሲል፦

6 ወ አ.አ.-13 የአዲስ አበባ ከተማ ቦታ ጉዳይ አሁንም ተነስቶ ብዙ የንግግር ለውጥ ተደርጎበት የአዲስ አበባ ቤተ ክርስቲያን ለወንጌል አማኞች አንድነት ማኅበር ብር 20,000.00 / ሃያ ሺ ብር/ ከፍለው ቦታው ለመሠረተ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን በርስትነት እንዲለቀቅላት ተወሰነ። 3 ተቃዋሚ የቀረው በሙሉ ደግፎት አሳለፈው፤ እስከ መጪው ዓመት ድረስ ሌላ ቦታ ቢአገኙ ፈልገው እንዲገዙልን ባይገኝ ግን ገንዘቡን እንዲከፍሉ ተወሰነ።

1967 ዓ.ም. ሕዝባዊ አመፅ በመላ አገሪቱ ሲቀጣጠል የመሪዎች አጀንዳ የብሔራዊ ጽ/ቤት ሕንፃ ከማነፅ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያንን ወደማዳኑ ተዛወረ። የመሠረተ ሕይወት ቤተ ክርስቲያንም ገንዘቡን መክፈሏና ቦታውን መረከቧ ታውቋል።

20. ሕጋዊ ሰውነት

በወንጌል አማኞች አንድነት ማኅበር የኢትዮጵያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አርማ

የወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር በቤተ ክርስቲያንና በምእመናኗ ላይ ያለ ሕግ የሚደርሰውን መገፋት በሕግ ለመቋቋም ሕጋዊ የቤተ ክርስቲያን ድርጅት ሆኖ ለመገኘት ሰባት የውጣ ውረድ ዓመታትን የማሳለፍ ግድ ነበረበት።

"አገር የጋራ ሃይማኖት የግል" የሚለውን የጊዜውን መንግሥት መርኅ በመጠቀም እውቅና እንዲሰጣቸው ተጋድሎ ካደረጉት መካከል የአዲስ አበባ መሠረተ ሕይወት መሪዎች ግምባር ቀደሞች መሆናቸው ይወሳል። በአገሪቱ ዋና ከተማ ኗሪ መሆናቸው፥ የማሕበራዊ ንቃታቸውና የትምህርት ደረጃቸው ዘመኑን የመጠነ በመሆኑ፥ ጥቂት የማይባሉትም የመንግሥት ሠራተኞች በመሆናቸው እና ከሌሎቹም የወቅቱን ውስብስብ የቢሮክራሲ አካሄድ ጠንቅቀው በማወቃቸው፥ ከሁሉም በላይ በአባቶች ብርቱ የጸሎት ድጋፍ እግዚአብሔርና ቤተ ክርስቲያን የጣሉባቸውን አደራ ሊወጡ በቅተዋል።

ከኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት መንግሥት ያገር ግዛት ሚኒስቴር በቁጥር 0/925/56 ሰኔ 25 ቀን 1955 ዓ.ም. ለወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር ፕሬዚዳንት የተጻፈው የፈቃድ ደብዳቤ እንደሚያመለክተው የማሕበሩን ዓላማ በሌላ መልክ ለማሻሻል ወይም ለመለወጥ በታሰበ ጊዜ በቅድሚያ በምኒስቴሩ ስር ያለው የሕዝብ ጥበቃ ጽ/ቤት እንዲያውቀው የማድረግ ኃላፊነት የማሕበሩ ፕሬዝዳንት መሆኑን አስታውቆ ነበር። ፈቃዱ የተገኘው የ1953ቱ የጀኔራል መንግሥቱ ነዋይ የመፈንቅለ መንግሥት ሙከራ ገና ትዝታው ያልደበዘዘበት ወቅት በመሆኑ ማሕበሩ ዓመታዊ ጉባኤ ከሚያደርግበት ወቅት 15 ቀናት ያህል ቀደም ብሎ ለመንግሥት ማሳወቅ እንደሚገባም በደብዳቤው ላይ ተጠቅሶ ነበር።

ከ1956 ዓ.ም. ማለትም ይህ ሕጋዊ ሰውነት የማረጋገጫ ሰነድ ይፋ ከሆነ በኋላ በሚቀጥሉት አስር ዓመታት ውስጥ ማሕበሩ በየዓመታዊ ጉባኤው እያነሳ የተነጋገረባቸው አጀንዳዎች ሲጠነጠኑ የአንድን ብሔራዊ ቤተ ክርስቲያን ምሥረታ እውን የማድረግ ረኻም ውስጣዊ

ምጥ መነሻዎች እንደነበሩ የሚያስገነዝቡ በርካታ መረጃዎች አሉ። ከዚሁ ጋር በተያያዘ በማኅበሩ ውስጥ የአገሬውን ተወላጅ አሻራ የሚያጎለብቱ አንዳንድ ለውጦች ተከሰቱ።

ለምሣሌ ከመሠረተ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን በስተቀር የአብዛኛው አውራጃ ቤተ ክርስቲያናት በወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር የመሪዎች ጠቅላላ ጉባኤ ላይ ላለፉት ዓመታት የተሳተፉትን ሚሲዮናውያን እንደ አባል ሲመለከታቸው ወይም ሲቆጥራቸው ቢኖርም ጥር 28 ቀን 1957 ዓ.ም. በግዮን (ወሊሶ) ከተማ በተደረገው ጉባኤ ተሳትፎአቸውን በይፋ ወደ አማካሪነት ደረጃ ዝቅ አደረገው። አንድ ዓመት ባልሞላ ጊዜ የኤስ. አይ. ኤም ሚስዮን የማሕበሩን ፕሬዚዳንት የሆኑትን አባ ጎሌ ኑነሞን እና ገንዘብ ያዡን አቶ መርኪና መጃን የሥራ ጉብኝት እንዲያደርጉ ወደ አሜሪካና ካናዳ እንዲሄዱ ሁኔታዎችን አመቻቸ። ጎብኝተውም ተመለሱ።

በተከታዮቹ ሁለት ዓመታት የተመዘገበው ቃለ ጉባኤ ስለ ሚስዮናውያን ጉዳይ ከምንም አንጻር ለውይይት ያለመቅረቡን ያመለክታል። ከጥር 29 እስከ የካቲት 1 ቀን 1960 ዓ.ም. በዳውሮ ኮንታ በተደረገው ጉባኤ ላይ ግን የሚስዮናውያኑን እድል ፈንታ የሚገዳደሩ ሁለት ጠንካራ አጀንዳዎች ቀረቡ።የመጀመሪያው በተራ ቁጥር "5.ረ"የቀረበው ነው፤ " አማካሪዎች /ሚስዮናውያን/ በወንጌል አማኞች አንድነት ስላላቸው መብት"ሲል ይነበባል።

ቀጥሎም በተራ ቁጥር "6" የተመዘገበው የመነጋገሪያ አጀንዳ "ስለሚስዮንና ስለ ቤተ ክርስቲያናት ግንኙነት" የሚገመግም መሆኑ ያረጋግጣል። በእነዚህ አጀንዳዎች መነሻ በስብሰባው ቃለ ጉባኤ ላይ ያልተመዘገቡና የተመዘገቡ በርካታ የንግግር ልውውጦች የተደረጉ ቢሆንም የይሉኝታና የመንፈሳዊነትን ከንብንብ የሚያስወልቁ ውሣኔዎች አልተላለፉም ነበር። ሆኖም አስተዋይ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች የሚስዮንና የቤተ ክርስቲያን መላቅጥ የሌለው ደባልነት እያከተመ መሆኑን ተረድተውት ነበር። ስለሆነም በተለምዶ የኤስ. አይ. ኤም

ሰበካዎች የሚባሉትን የቃለ ሕይወት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያናትን ለብቻ በማስተባበርና የተበታተኑትን የአውራጃ ቤተ ክርስቲያናት በአንድ መዋቅር ስር ለማሰባሰብ ከ1957 ዓ.ም. አንስቶ የጀመሩትን ጥረት ገፉበት። ይፋ ባልሆነ መንገድ እየተደራጀች ያለችውን ብሔራዊት ቤተ ክርስቲያን አንዳንዶቹ መሪዎች ቀራንዮ ቤተ ክርስቲያን በማለት ይጠሯት ጀመር።

በሌላ በኩል ግን ሚስዮኑ በየንዑስ ዓመቱ በሚያደርገው የመማከርት ጉባኤ የሰበካዎቹ ተወካዮች እንዲሆኑ ራሱ የፈለገውን ሰው መርጦ የመውሰድ ልማዱን በማስለወጥ የቤተ ክርስቲያን እንደራሴዎች የሚመርጡት ሰው እንዲወከል በየካቲት 1 ቀን 1960 ዓ.ም. ጉባኤ ተወሰነ። ለመጀመሪያም ጊዜ በተደረገው ምርጫ አቶ ብርሃኑ ደረሰ (ከ1991 ዓ.ም. አንስቶ የቤተ ክርስቲያኒቱ ሊቀመንበር የሆኑት) ለሁለት ዓመታት ቤተ ክርስቲያኗን እንዲወክሉ ተደረገ።

በመሠረቱ ከ1950ዎቹ አጋማሽ አንስቶ በአገር አቀፍ ደረጃ ያለው ስደት በመጠኑም ቢሆን ጋብ ያለበት፥ በቤተ ክርስቲያናትና በምእመናኗ የዕለት ተእለት ሕይወት አንጻራዊ መረጋጋት የታየበት ወቅት በመሆኑ የውስጥ መልኳን ለማሳመር ከዚህ የበለጠ እርምጃም እንድትወስድ ይጠበቅባት ነበር።

እነዚህ ከላይ የተጠቀሱትና የመሳሰሉት ጠንካራ አጀንዳዎች ከግለሰብ መወያያነት ወደ ጉባኤ ርእሰ ጉዳይነት በተለወጡበት ወቅት (1960 ዓ.ም.) በወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር ስር የታቀፉት አጥቢያዎች ብዛት 1451፥ ዓመታዊ በጀታቸውም ብር 189,743 ደርሶ ነበር። የመጥምቃውያዊያን ወንጌላዊት ማሕበር አጥቢያዎች አራት ብቻ እንደነበሩም ቀጥሎ ካለው ሠንጠረዥ ያገናዝቧል።

P.O. Box 7900
Charlotte, NC 28241

የቤተ ክርስቲያን ማኅበር ስም	የአጥቢያ ዎች ብዛት	የምዕመናን ብዛት	የመጽሐፍ ቅዱስ ት/ቤቶች ብዛት	የኤለመንታሪእ ናመሠረተ ትምህርት ቤቶች ብዛት	ዓመታዊ በጀት በ1960 ዓ.ም.
ወላሞ	440	61,000	14	164	60,880
ከምባታ	312	42,087	11	262	71,157
ደራሣ	113	8,000	5	68	15,100
ሲዳሞ	189	16,600	3	30	7,230
ጎፋ	122	3,600	7	7	3,420
ጨቦ	3	1,302	6	6	1,400
አዲስ አበባ	4	135	-	?	4,920
ገሙ	87	6,000	7	31	9,540
መጥምቂያዊያን ወ.ማ	4	130	-	6	6,240
ሐመር ባኮ	40	745	4	9	1,230
ደንግላ/ጎጃም	1	15	-	-	180
አሩሲ	11	279	-	10	1,760
ላጃ	9	300	4	9	960
ጎባ	1	22	-	-	-
ኩሎ	28	1,100	2	4	3,100
ማረቆ	2	40	-	?	3,60
ቡርጂ	80	2,500	3	21	1335
ደሴ	1	15	-	2	120
ጂማ	4	120	-	2	811
ድምር	1451	143990	66	629	189,743

ቤተ ክርስቲያን ይህንን ያህል ያልተገታ እድገትና መስፋፋት እያደረገች ቢሆንም እንኳን ከሚስዮኑ ጋር ያላት ውስጣዊ መሳሳብ ግን

ሳያቋርጥ ቀጠለ። ሆኖም ቤተ ክርስቲያን በሞግዚት እጅ ጡጦ እየጠባች ልትኖር እንደማትችል የማያቋርጥ እድገቷ የሚመሰክር መሆኑን ከሠንጠረዡ መረዳት ይቻላል። መጪውን ዘመን አሻጋግሮ የሚያይ ልባም ከመካከላቸው ቢኖር ኖሮ የ1966 ዓ.ም. ሕዝባዊ አመፅ ተነስቶ የአገሪቱ ሁለንተናዊ ገጽታ ከመለዋወጡ በፊት፥ ሚስዮናውያኑም ያለውዴታቸው እንዲወጡ ከመገደዳቸው በፊት፥ የአገር አቀፉ (ብሔራዊት) ቤተ ክርስቲያንን ድርጅታዊ መዋቅር በቅንነት አቅንተው ጎጆ ሊያወጧት በተገባቸው ነበር።

ይልቁንም የቀለም ትምህርት የዘለቃቸውና በአዲስ አበባና በዙሪያዋ የሚኖሩት የቤተ ክርስቲያኒቱ አባሎች የቤተ ክርስቲያኒቱን አንድነት ተግባራዊ ለማድረግ የሚያደርጉትን ትዕግሥት የሚፈታተን ጥረት የየአውራጃውን ቤተ ክርስቲያናት የሚመሩት አባቶች በጥርጣሬ እንዲያዩት ሆን ብሎ መደረጉ የአሉባልታው ሰለባ የነበሩት አስተባባሪዎች አሁንም በሐዘን ያስታውሱታል።

በመጨረሻም በወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር ስር ያሉት የ21 የቤተ ክርስቲያናት ማኅበር እንደራሴዎች ሚያዝያ 12 ቀን 1962 ዓ.ም. በወላይታ አውራጃ አቶና ጣቢያ ላይ ባደረጉት ስብሰባ የኤስ. አይ. ኤም. ሰበካዎች "ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን" እንዲሰኙ ወሰኑ። በዚህ ወቅት የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት ቁጥር 1600 ያህል ደርሶ ነበር።

ቀጥሎም የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያንን የመተዳደሪያ ደንብ አጥንቶ የሚያዘጋጅ ኮሚቴ ተሰይሞ ከአራት ዓመታት ጥናትና ዝግጅት በኋላ ያቀረበው ረቂቅ የካቲት 7 ቀን 1966 ዓ.ም. በመሠረተ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ስብሰባ በተቀመጠው የመሪዎች ጉባኤ ጸደቀ። በሌላ አነጋገር የወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበርን ሕልውና ሳትፈታተን እንዲያውም በማሕበሩ እቅፍ ውስጥ ሳለች ቃለ ሕይወት ለመለመች። በዚሁ ጉባኤ ላይ የኢትዮጵያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን የመጀመሪያው ሊቀመንበር እንዲሆኑ ዶ/ር ሙላቱ ባፋ፥ እንዲሁም መስከረም 1 ቀን 1967 ዓ.ም. ሥራ ለሚጀምረው የቤተ ክርስቲያኒቱ

ዋና ጽ/ቤት ዋና ጸሐፊ እንዲሆኑ አቶ ተክሌ ወልደጊዮርጊስ ተመረጡ።

የአገሪቱ ፖለቲካ መድረሻው ወዳልታወቀ አቅጣጫ እየቀዘፈ በነበረበት በዚያን ወቅት፥ ማሕበራዊው ቅራኔ የረዥም ጊዜ የመቻቻልን ባህል ባነጠፈበት በዚያ ወቅት፥ ለአጠቃላዩ የኢኮኖሚ ቀውስ ምላሽ የሶሻሊስታዊ መፍትሔነት ጽንሰ ሐሳብ አየሩን ሁሉ በሚያጥንበት በዚያን ጊዜ፥ የቤተ ክርስቲያን አመራር እንደ ዘመኑ መሣፍንት በተበታተነበት በዚያ ወቅት፥ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት መንፈሳዊ መነቃቃትን ችለል ባሉበት በዚያን ጊዜ፥ ራእዩ በብኸታ እንደተዋጠበት ገና ያልተረዳው ሚስዮን አገር ጥሎ ሊሄድ ልቡን በሻንጣው ውስጥ እየቆለፈ ባለበት በዚያ ዘመን፥ የኢትዮጵያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ዋና ጽሕፈት ቤቷን በዋና ከተማው ከፈተች። በተራውም መነሻው፥ ኤሎሄና ሃሌሉያ የሆነው አዲስ ዘመን ባተ። ዝርዝሩን የቅጽ ሶስት የታሪክ መጽሐፍ አዘጋጅ የሚቀጥሉትን ሁለት ተኩል አሰርታት ውጣ ውረዶች በተረከበት የ"ኤሎሄና ሃሌሉያ" ዝግጅቱ ሰንቆ ይጠባበቅዎታል።

ለዚህ መጽሐፍ ዝግጅት የህይወት ምስክርነታቸውን ያካፈሉንና የታሪክ ማስረጃ ቃላቸውን የሰጡን ቀዳሚ አማኞችና የቤተ ክርስቲያን ስም ዝርዝር።

ከወላይታ ቃለ ሕይወት

1. ዳና መጃ መደሮ
2. አቶ መርኪና መጃ
3. አቶ ቶሩ ደቡሽ
4. አቶ ሎላሞ ኤቢሮ
5. አቶ ጆልዱ ሰጋሮ
6. አቶ ላሊሶ ታንቱ
7. አቶ ግዛው አዳሙ
8. አቶ ጋጊቦ መና
9. ወይዘሮ ባሎቴ አዶመሎ
10. ወይዘሮ በቼ መሰኔ
11. አቶ ዋጃ ካበቶ
12. አቶ ደሣለኝ ኢናሮ
13. ወይዘሮ ፅዮን ብሩ።

(ከመካነ ኢየሱስ ቤተ ክርስቲያን)

ከጋሞ ቃለ ሕይወት

1. ወይዘሮ ዋላኬ ዋይሶ
2. አቶ ዳሎ ደኔቦ
3. አቶ ዋዴ ዋይሶ
4. አቶ ዳፋ ዳሎ
5. አቶ ሐዳሮ ሐለላ
6. አቶ ቦንአ ቦንኬ
7. አቶ ማጋ ጎዳ ጎኖ
8. አቶ ወልደየሱስ ገርቡ
9. አቶ ይስሐቅ አድሮ
10. አቶ ጳውሎስ ዛቶ
11. አቶ መርዶክዮስ ጌሎ
12. ወንጌላዊ ጎጲሎ ጎሎ
13. አቶ ተስፋዬ ቶሌ
14. አቶ ቴዮፍሎስ ተስፋዬ
15. አቶ እስራኤል ጎዳ

16. አቶ ጎባ ጎታ

17. ወይዘሮ ከበቡሽ ካምጄሳ

18. ወይዘሮ በላይነሽ ከምሳ

19. ወይዘሮ ብርቅነሽ ዴማ

20 ወይዘሮ ፀሐይነሽ

ከምባታና ሃዲያ ቃለ ሕይወት

1. አቶ አባጎሌ ኑነሞ
2. አቶ ሰብሮ ወሰሮ
3. ወይዘሮ ዳንኩላ ኑነሞ
4. አቶ ዳኢሞ አበበ
5. አቶ ግዴቦ ሶደኖ
6. አቶ ዲሊሶ ሐብደሎ
7. አቶ ሰጋሮ ኤርሱሎ
8. አቶ ዮሐንስ መኪሶ(ከመካነ ኢየሱስ ቤተ ክርስቲያን)
9. አቶ አድነው ኤርሱሎ
10. አቶ ኢዮኤል ቶጌ
11. አቶ ኢዮብ ሽጉጤ (ከመሠረተ ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያም)
12. አቶ ታምሩ አበሞ
13. አቶ ዶሎ አዋኖ

ሲዳማ ቃለ ሕይወት

1. አቶ ደባቆ ጉንፋሮ
2. አቶ ተኒ ገሚቾ
3. አቶ ካቢሶ ገመዳ
4. አቶ ተስፋዬ ገናታ
5. አቶ ዳኖሌ ዳካ (የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን አባል)
6. አቶ ማሞ በለጠ

ሐመር ባኮ

1. አቶ ዳይስሚ ዴዳቆ
2. አቶ ሰሊሎ ኡርኪባይሶ
3. አቶ ተካ ዖቺ

4. አቶ ኡኒሳ ሹምዬ
5. አቶ አልቅሲ ኡሊ
6. አቶ አየለ ባከጊኢሶ
7. አቶ መተኪያ ላጵሬ
8. አቶ ዘገዬ ካሣ
9. አቶ ረጋዩ ጉርባ
10. አቶ ታፌሶ አፈተኮ
11. አቶ ፋኖ ቦፃ
12. አቶ ሃኪ ባሊባይሶ
13. አቶ አባይነህ አንከሺ
14. አቶ ተገኘ ቦኮ
15. አቶ ገበየሁ ጎቴ
16. አቶ አድማሱ በዞ
17. አቶ ዲልቦ ዶንቼ
18. አቶ ደሴ ውሌ
19. አቶ ለማ ባሎ
20. አቶ ደጉ ደልቃበ
21. አቶ ተረፈ አልሴ
22. ወንጌላዊ ማሔ ጮራሞ

ዳውሮ ኮንታ

1. አቶ ኢዮብ ዜማ ማኦ
2. አቶ ባፌ ሐታሳ
3. ቀኛዝማች አስራት ተመስገን
   (ከኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን)
4. ወንጌላዊ ኢዮብ አሎሎ
5. ወንጌላዊ መንገሻ ሳካሎ
6. ወንጌላዊ ሞገስ አቤ
7. ወንጌላዊ ኩራቱ ጭሳሞ
8. አቶ ገሉ ኩሉ
9. አቶ ኢያሱ ኢዮብ

ከጌዴኦ ቤተ ክርስቲያን

1. አቶ ባልቻ ቦሬ
2. አቶ ጌዴቾ ኮቶላ
3. አቶ ቦኮ በደቾ

4. አቶ ወርዶፋ ገደቾ
5. አቶ ዘኪዎስ
6. አቶ ወራሳ ዋንጊ
7. አቶ ዳካ ሲሬ
8. አቶ በራሶ ሹርዲ
9. አቶ አታራ ገመዶ
10. አቶ ጅሎ ቱኔ
11. አቶ በዳኔ ሾቶ
12. አቶ ብፍቱ ዳቼ
13. አቶ ጠቀቦ

ጎፋ

1. ወንጌላዊ ዮሐንስ ዳርታ
2. አቶ ሶሳ ጋይላ
3. ወ/ሮ አልታቴ ኦሻ
4. አቶ በየነ አንኩቴ
5. አቶ አልቶ ሐጼር
6. ዳልሻ ዳና ሲጎ(ኢዮቤ)
7. አቶ ኦዜን ኦፌ
8. አቶ ያዕቆብ ኦዳ
9. አቶ ዳዊት ፋንታዬ
10. አቶ ዳንኤል ሶሳ
11. አቶ ዳዊት ባዩ
12. አቶ ኤልያስ ዚዶ

ቁጫ

1. አቶ ፈለጋ አዶቶ
2. አቶ ኪኒዶ ባሌ
3. አቶ ባሳ ዲአ (ጋራ ጎዳ)

ዋቢ መጻሕፍት

ለጵሰ ጊ ድሌቦ (ዶ/ር) የኢትዮጵያ የገበር ሥርዓትና ጅምር ካፒታሊዝም። ንግድ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ ፣ 1983 ዓ.ም።

መጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር፣ መጽሐፍ ቅዱስ ፣ብርሃንና ሰላም ቀ.ኃ.ሥ. ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ፣ 1954 ዓ. ም።

ማኅተመ ሥላሴ ወልደ መስቀል (ብላቴን ጌታ):: ዝክረ ነገር። አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት፣ አዲስ አበባ፣ 1962 ዓ.ም።

መንግሥቱ ኃ/ማርያም አርአያና መዝገቡ ምትኬ ቢልልኝ(ተርጓሚዎች) :: ጥርስ የገባች ሀገር። አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት፣ አዲስ አበባ፣ 1962 ዓ.ም።

መሠረተ ስብሐት ለአብ።የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ በአስተዋፅኦ። (ያልታተመ)::

በላይ ግደይ። ገንዘብ ባንክና መድኅን በኢትዮጵያ። ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት፣ አዲስ አበባ፣ መስከረም 1983 ዓ.ም።

ባሕሩ ዘውዴ። የኢትዮጵያ ታሪክ ከ1848-1966። አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ፕሬስ፡ አዲስ አበባ 1989 ዓ.ም።

በወንጌል አማኞች አንድነት ማኅበር የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ታሪክ የተዘጋጀ፣ ያልታተመ፣ አዲስ አበባ 1978 ዓ.ም።

ተክለ ጻድቅ መኩሪያ። ጥንታዊት ኢትዮጵያና ግብፅ። ተስፋ ማተሚያ ቤት፣ አዲስ አበባ 1950 ዓ.ም።

ተክለ ጻድቅ መኩሪያ። የኢትዮጵያ ታሪክ ከዐፄ ይኩኖ አምላክ እስከ ዐፄ ልብነ ድንግል። ተስፋ ማተሚያ ቤት፣ አዲስ አበባ፣ 1951 ዓ.ም።

ተክለ ጻድቅ መኩሪያ። የኢትዮጵያ ታሪክ ኑብያ፣ አክሱም፣ ዛጉዬ። ብርሃንና ሰላም ቀ.ኃ.ሥ. ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ ዓ.ም።

ተክለ ጻድቅ መኩሪያ። የኢትዮጵያ ታሪክ ከዐፄ ልብነ ድንግል እስከ ዐፄ ቴዎድሮስ። ብርሃንና ሰላም ቀ.ኃ.ሥ ማተሚያ ቤት፣ አዲስ አበባ፣ 1965 ዓ.ም።

ተክለ ጻድቅ መኩሪያ። ዐፄ ምኒልክና የኢትዮጵያ አንድነት። ቦሌ ማተሚያ ቤት። አዲስ አበባ 1983 ዓ.ም።

ኃይለ ሥላሴ (ቀዳማዊ)፡፡ ሕይወቴና የኢትዮጵያ እርምጃ። (ቅጽ 1) ቀ.ኃ.ሥ. በጎ አድራጎት ድርጅት፥ ብርሃንና ሰላም ቀ.ኃ.ሥ. ማተሚያ ቤት፥ አዲስ አበባ፥ 1965 ዓ.ም።

አማኑኤል አብርሃም። የወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን መካነ ኢየሱስ አጀማመር። መካነ ኢየሱስ ሴሚናሪ፤ አዲስ አበባ፥ 1987 ዓ.ም።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነት፥ ሥርዓተ አምልኮትና የውጭ ግንኙነት፥ ትንሣኤ ማሳተሚያ ድርጅት አዲስ አበባ፥ ሐምሌ 1988 ዓ.ም።

ዳኛው ወልደ ሥላሴ (ተርጓሚ)፡፡ የአስራት ዘመን በአበሻ አገር፥ ብርሃንና ሰላም ቀ.ኃ.ሥ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ 1959 ዓ.ም።

ገብረ ሥላሴ (ጸሐፌ ትእዛዝ)፡፡ ታሪክ ዘመን ዘ ዳግማዊ ምኒልክ ንጉሠ ነገሥት ዘኢትዮጵያ። ብርሃንና ሰላም ቀ.ኃ.ሥ. ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ፥ 1959 ዓ.ም።

ፍትሐ ነገሥት ንባቡና ትርጓሜው፥ ትንሣኤ የመጻሕፍት ማሳተሚያ ድርጅት፥1990ዓ.ም።

ጳውሎስ ኞኞ። የኢትዮጵያና የኢጣሊያ ጦርነት። ቦሌ ማተሚያ ቤት፥ አዲስ አበባ 1980 ዓ.ም።

ያልታተሙ ሰነዶች

የሲዳማ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ታሪክ፥ አግዳቸው አኔቦ፥ ያልታተመ ማስታወሻ፥ 1992።

ቤተ ክርስቲያንና የልማት እንቅስቃሴ፥ ታምሩ አበሞ፥ ያልታተመ 1976 ዓ.ም.

የአቶ ሽጉጤ ዳዳ የሕይወት ታሪክ፥ ያልታተመ 1989።

ከታሪክ ማሕደር፥ የምሥራች መጽሔት፥ ወላይታ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን፥ 1988።

የተመረጠ ትውልድ ፥የቀጫ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ባሳ ዲአ፥ ያልታተመ፥ 1978።

የትንሣኤው ነጸብራቅ ፥ዮሴፍ መና፥ ያልታተመ፥ 1979።

የአማሮ ቡርጂ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አባቶች ታሪክ፥ ኤልያስ ጉተላ፥
ያልታተመ ማስታወሻ፥ 1992።

የአምቡርሴ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን የዕድገት ታሪክ፥
ያልታተመ፥ ማስታወሻ 1986።

የጎፋ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ታሪክ፥ ያልታተመ፥ 1988።

ከእሳት የተነጠቀ ትንታግ (የሐመርባኮ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ) ደጉ ደቅላቦ፥
ያልታተመ፥ 1977።

የኩሎ ኮንታ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ታሪክ፥ 1939–1972 ዓ.ም.
ባፌ ሐታሣ፥ያልታተመ ማስታወሻ፥1972።

የወንጌል ስርጭት በሸዬ አገር፥ መርዶክዮስ ጌሎ
ያልታተመ ማስታወሻ፥ 1991።

ወንጌል የሰበረው ቀንበር (የከምባ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ታሪክ)
ማሎታ ማጋ፥ ያልታተመ፥ 1990።

የወንጌል ሥራ ጅምር በጎጃም፥ ሺፈራው አየለ፥ ያልታተመ
ማስታወሻ፥ 1989።

የወንጌል አማኞች አንድነት ማሕበር ቃለ ጉባኤ
ያልታተመ፥1948–1967።

ጊዜ ጠብቆ የፈነዳው ፈንጅ፥ የዳውሮ ኮንታ ቤተ ክርስቲያን አጀማመር፥ ኢዮብ
ዜማ፥ ያልታተመ ማስታወሻ፥ 1992።

የጋሞ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አባቶች ታሪክ፥ ቴዮፍሎስ ተስፋዬ፥
ያልታተመ ማስታወሻ፥ 1989።

የጌዴኦ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ፥ 1968–1977፥ ያልታተመ፥ 1978።

Bibliography

Aren, Gustave. ***Evangelical pioneers in Ethiopia***. Sweden: Offset Center, 1978.

Aren, Gustnve. ***Envoys of the Gospel In Ethiopia*** . Verbum Publisher: Sweden, 1999.

Aymiro Wondmagegnehu and Joachim Motovu. ***The Ethiopian Orthodox church.*** Adiss Abeba: Bspp, 1970.

Brant, Albert E. ***In the Wake of Martyrs***. Canada: Omega Publications, 1972.

Brant, Howard. ***Church and Mission Under Fire in Ethiopia, 1974-1977.*** Unpublished

Berhanu Deresse. ***The History of Kale Heywet Church : Out Reach, Planting and Growth. (Thesis).*** Nairobi : Nairobi International School of Theology, 1983.

Bahru Zewde, Richard Pankhurst, Taddese Beyene (eds.) ***Proceedings of the Eleventh International conference of Ethiopian Studies,*** *Volume; I and II Adiss Abeba: IES,* AAU 1994.

Balisky, Paul E. ***Wolaitta Evangelists*** . . . (A study of Religious Innovation in Southern Ethiopia, 1937-1975) : *A Thesis for the degree of Doctoral of philosophy.* University of Aberdeen, 1997.

Cottrell, F. Petter. ***Born at Midnight***. Chicago: Moody press, 1973.

Cumbers, John, B. ***Living With the Red Terror***. Moris publishing USA, 1996

Cumbers, John B. ***Count It All Joy.*** Moris publishing USA, 1995.

Duff, C.W. ***Cords of Love***. New. Jersey. 1996.

Davis. Raymond J. ***Fire on the mountains***. Grand Rapids: Zondervan Press, 1966.

Davis, Raymond J. ***The winds of God***. Canada: SIM International Publications, 1984

Eide, Oyvind M. ***Revolution and Religion in Ethiopia***. Stavanger: uppsala university1996.

Emmanuel Abraham. ***Reminiscences of my Life***. Norway: Lunde forag, 1995.

Fargher, B.L. ***Ethiopian Revivalist***: (As told by Mehari Choramo)

Canada: Enterprise Publications, 1997.

Fargher, B.L. ***The Origins Of The New Churches Movement In Southern Ethiopia, 1927-1944***. New York; 1996.

Grenstedt, Staffan. ***Ambaricho A Remarkable Venture in Ethiopian Christian Solidarity***: The Faculty of Theology Uppsala University Sweden: 1995.

Gebre Yintiso. ***The Ari Of South Western Ethiopia*** (*Thesis*). Addis Ababa university, 1995.

Kuiper, B.K. ***The Church In History***. Michigan: Grand Rapids. 1995

Lambie. T.A. ***Personal Diary***. SIM International Archive.

Markakis, J. ***Ethiopia Anatomy of a Tranditional polity***. Oxford: Clarendon Press, 1974.

Molvaer, R . ***Black Lions***. Asmara: The Red Sea Press, Inc, 1997

Mikre Sellassie Gabre Ammanuel. ***Church and Mission in Ethiopia in Relation to the Italian War and Occupation and the Second World War***. *A Thesis for the degree of Doctor of philosophy*. University of Aberdeen, 1976.

Pankhurst, R. ***A Social History of Ethiopia***. Addis Ababa University: Institute of Ethiopian Studies, 1990.

Pankhurst, R. ***The Ethiopian Border Lands***. Asmara: The Red Sea Press, Inc. 1997

Pankhurst, R. and Zekaria. A. (editors). ***Proceedings of the First National Conference Of Ethiopian Studies***. Addis Ababa: IES. AAU, 1990.

Robenson, E. (editor). ***Tewodros and His Contemporaries, 1855-1869***. Sweden: Bloms Trycker, AB, 1994.

Ratzliff, Ed and Edna. ***Letters from the Utter most parts of the Earth***. Abbots Ford, Bc: 1987.

Taddesse Tamrat. ***Church and State in Ethiopia,*** 1270-1527. London: Clarden Press, 1972.

Tenney, M.C. ***New Testament Survey***. Eerdmans Publishing Co. : 1961.

Ullen, Dorf E. ***The Ethiopians***. Great Britain: Oxford University Press. 1966

405

የሕዝብ ፡ ደኅንነት ፡ ጥበቃ ።
INISTRY OF INTERIOR
UBLIC SECURITY DEPT.

ቁጥር ፡ [illegible]
ቀን ፡ [illegible]

የፖስታ ሣጥን ቁ. / P. O. Box
የስልክ ቁጥር / Tel. No. 1336 / 1336

ለወንጌል አማኞች አንድነት ማህበር ፕሬዚዳንት ፣
አዲስ አበባ ።

የወንጌል አማኞች አንድነት ወረዳዊ ማህበር ለማቋቋም እንዲፈቀድ ባቀረቡት ማመልከቻ የማህበሩ የውስጥ ደንብ መሠረት እንዲሠራ ተደርጓል ።

1ኛ/ ለወደፊት የማህበሩን ዓላማ በሌላ መልክ ለማጣመም ወይም ለመለወጥ በአባሉ ጊዜ ሥራ ላይ ከማዋሉ አስቀድሞ ፍትሐ ብሔር ሕግ ቁጥር 476 እንደተገለ ጸው የሚሻሻልበትን ምክንያት ከ15 ቀን አስቀድሞ ለሕዝብ ፀጥታ ጥበቃ ጽ/ቤት በጽሑፍ እንድታቀርቡ ።

2ኛ/ ባቀረቡት የማህበሩ መተዳደሪያ የውስጥ ደንብ ውስጥ [illegible] ቢገኝ በፍትሐ ብሔር ሕግ ቁጥር 461 ቢ.ፊ. እና ቁጥር 462 ንዑስ አንቀጽ 1 በተደነ ገገው መሠረት የሚፈርስ መሆኑን እንዲያስገነዝቡ [illegible] ።

ማህበሩ ጠቅላላ ስብሰባ በሚያደርግበት ጊዜ ስብሰባ ከመደረጉ ከ15 ቀን አስቀድሞ እንዲያሳውቁ በጽሑፍ እንዲገለጽልን እናስታውቃለን ።

ከሰላምታ ጋር

ቁጥር ፯ዘ፩ = ፩/፻ ፡ ቀን ፡ ሣ፲፡፺፡
የኢትዮጵያ = ብርሃን ፡ ማርማሪ ፡ ጀነራል
አዲስ ፡ አበባ ፡

ማርማሪ ፡ ሆይ ፡

እኛ ፡ በገበሬ ፡ ጉልበት ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ጨርጨር ፡ አው ራጃ ፡ ግዛት ፡ የምንገኝ ፡ ወንጌላውያኖች ፡ የሚያደርግ ጠላትን ፡ መመ ለሻችን ፡ ለማርማሪነትዎ ፡ ለማመልከት ፡ እንዲረዳ ቃላቸን ፡ ባ ሙሉ ፡ ተበላ ፡ ነን ፡

በዚሁ ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ በርሊንታዎች ፡ ? የሚስዮን ፡ ቤት ፡ ሠርተን ፡ እግዚአብሔርን ፡ ለማስምራት ፡ ሰዎች ፡ ንንም ፡ በማስከበር ፡ ከሚያውሙት ፡ ፈረሶች ፡ ብቻ ፡ እለቂ ፡ ጋሬ ፡ የ ግዚአብሔርን ፡ ቃል ፡ እንዲያሰሙ ፡ በማድረግ ፡ ምክንያቱ ፡ ኢትዮጵያዊነታችን ፡ በከማጠቅ ፡ ይሆን ፡ እየመቀመጥ ፡ ፎ ሉ ፡ መጣላችን ፡ እንቀበል ፡ ከሁሉም ፡ ሁከት ፡ ሊደርስ ፡ ለ ኛ ፡ ወንዶች ፡ በዱርዚ ፡ ትምህርት ፡ ምክትል ፡ ወረዳ ፡ ገዢ ፡ ቀኛዝማ ች ፡ ዲዝ ፡ ከብሮች ፡ ወረዳ ፡ ግዛት ፡ ቀኝ ፡ ጠበቃ ፡ ለጥቂ ው ፡ በእግሊዝ ፡ ቤት ፡ ሄገኝ ፡ የክንያቱም ፡ በሮታዎሁ ፡ የሚስዮን ፡ ቤት ፡ ለርታዎሁን ፡ መቀጠል ፡ ቆዳ ፡ ለን ፡ ከምን ፡ ቶለ ማችሁ ፡ ሣንዱሁም ፡ ለሸቶችሁንም ፡ ፈረሶች ፡ ከምን ፡ ታቢቴ ሁ ከችሁ ፡ የተምሠርት ፡ ቤት ፡ ጨርጨ ፡ ደብ ፡ እኔ ፡ የመዝገብ ቶምሠርት ፡ ቤትም ፡ በዚያው ፡ እዚህ ፡ ከዚያው ፡ ፈረሶችሁ ፡ ቶማት ፡ እንደ ፡ እዚሁ ፡ እተደረገም ፡ ፈረሶች ፡ እስከመ ነቶን ፡ እፈርስ ፡ ብሎው ፡ ይዘናል ፡ እኛ ፡ ከእነዚሁ ፡ ዘመ ኑን ፡ ወረዳቶቻችን ፡ ወደሁ ፡ ወደኔ ፡ ቤት ፡ እንገባቸው ፡ ሁሉ ሰም ፡ ቦታ ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ በገበሬ ፡ ጉልበት ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ ያሉት ፡ ወንጌላውያኖች ፡ ሚስዮን ፡ ቤት ፡ ሁሉ ፡ ካለ ፡ ነው ፡ እኛ ፡ እምነታችን ፡ በክርስቶስ ፡ ነው ፡ ከዚህ ፡ በፊ በሐገራችን ፡ ውስጥ ፡ ከንጉሠ ፡ ከጃንሆይ ፡ የመጣውን ፡ ሙት ፡ እኛ ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ለዘለቄታ ፡ ለወንጌል ፡ ወገኖች ፡ ይደ ረጅልን ፡ የመሠረቱ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ የነበረው ፡ ይመለስ ፡ ነው ፡

ሌትማሪያ፡ ወደርሻ፡ ወጊሪ፡ የተገኘ፡ ከሰዘርፌውን፡ የተዘረፈ
ን፡ ገንዘብ፡ እንደ ገደሉ፡ በከተር፡ ነገሩ፡ ፕሬ፡ ጠቅላይ፡ ግዛ
ት ፊር ዱገቻው፡ እሰገሁን፡ ጎፄ ገደሉን፡ ዱገው፡ በወቅት፡ ሊ
ርቁን፡ የገገርገብትን፡ ገርኒ፡ ከብሬው፡ ዘርፌውን፡ በየወመደ
ከምሽ፡ እንደኙ፡ ኢዘርቁን፡ ያገቀቀረሁ፡ ይህን፡ ሁኔ፡ ወይ
ዋሚ ያወጣ፡ እርሳቸው፡ ናቸው፡ መዝሁቻቸውን፡ እነሙ
ው፡ ከሰሉ፡ እምብት፡ በው፡ ቀበ፡ ጠሮተው፡ ከሆን፡ ሌካ፡
ዱማ፡ እየሠሩ፡ ከጨዝብ፡ ጋሪ፡ የሚደየሰቸግሥን፡ ከሆንየ
በገከበትኒ ታቸው፡ ፀ ሰሪት፡ ነገሩ፡ በሥት፡ በሰላት፡ ወ
ሸበ፡ በከሙቀጠታቸው፡ ሁከተኞቹን፡ ኢሰሩ፡ እሰሟ
ላቸው፡ ሥገር፡ የገሪ፡ ሃይ ወሃየማት ያሉ፡ ነው የተገኘ
ን፡ ከካማኞን፡ ከዱርገን፡ የምያዎን፡ ቃሉ፡ እሰሰጠ
ዘንጋት፡ የዷሪሱ፡ ናቸው፡ እሆን፡ ግርማዊነትዎን፡ የምንሳሳ
ነው፡ ከዘሁ፡ ጠቅላይ፡ ግዛት፡ ከተቀበከነው፡ ከርሰቲያን
እምነት፡ እንደናወበ፡ ሰሸቻቸንገው፡ ፈዱሉ፡ ሰየሰተማ
ርና፡ የኢትዮጵያ፡ ታማኝ፡ ተገዢዎቹ፡ እንደሆኑ፡ እን
የበታማሪቻቸውና፡ ገዘሁ፡ በሌላ፡ የተዘረፈውን፡ ገን
ዘብ፡ ገርኒ፡ እንደየበገደሉን፡ ተራሃግም፡ ዩተገለፀ
ን፡ ዘገዱ፡ እተከበረ፡ ዘውዳም፡ ሥር፡ ወድቄን፡ በትህት
እንሰግሳለን።

የከእንገዚአብሔርና፡ የከገርማዊነትዎ፡
ረዳት፡ የዘላን፡ በገጠሪ፡ ግዛት፡ ጠቅላይ፡ ግዛት፡ የሚኖሩ
ወገኖቻችንያምፎ፡፡

፩ኛ፡ አቶ፡ ረሻድ፡ ሰገም
፪ኛ፡ ›› ዲቢት፡ ጫሁ፡
፫ኛ፡ ›› ሰዋም፡ ሰዩሴፍ፡

የካቲት፡ ፲፪/[illegible] ዓ.ም.

ለኢትዮጵያ፡ [illegible] ብርሃን፡ ግርማዊ፡ ጃንሆይ፡

ግርማዊ፡ ሆይ፤

እኛ፡ በገሙ፡ ጎፋ፡ ጠቅላይ፡ ግዛት፡ ውስጥ፡ የምንገኝ፡ ወንጌላውያኖች፡ በየጊዜው፡ ያለማቋረጥ፡ የደረሰብንን፡ ፍዳ፡ [illegible]፡ ለግርማዊነትዎ፡ እናመለክታለን።

ግርማዊነትዎ፡ ወደ፡ አሜሪካ፡ አገር፡ ከመሔዱ፡ በፊት፡ ያለ፡ አግባብ፡ ገንዘባችንን፡ ተዘርፈን፡ የጸሎት፡ ቤታችን፡ ተዘግቶ፡ ወንድሞቻችን፡ በሥር፡ ቤት፡ መሆናቸውን፡ ለማመልከት፤ ከ[illegible]፡ አበበ፡ ጉዳዩን፡ መርምሮ፡ እንዲፈርድ፡ እንዲፈጸምልን፡ ታዝዞ፡ ነበር።

ነገር፡ ግን፡ ከዚያ፡ በኋላ፡ [illegible]፡ ገንዘባችን፡ እንደተዘረፈ፡ ከአገራችን፡ ተለይን፡ [illegible]፡ መምሪያ፡ [illegible]፤ ከዚያ፡ ቀን፡ እንበቶ፡ እስከ፡ ዛሬ፡ ድረስ፡ ያለነው፡ [illegible]፡ ለችግርና፡ ለመከራ፡ ይህን፡ ያህል፡ ቀን፡ ስለቆየን፤ ዛሬ፡ ለግርማዊነትዎ፡ ለማመልከት፡ [illegible]።

አሁን፡ ግርማዊነትዎን፡ የምንለምነው፤ የተዘጋብን፡ የጸሎት፡ ቤታችን፡ እንዲከፈትልን፡ ያለአግባብ፡ ታሥረው፡ የሚገኙት፡ ወንድሞቻችን፡ እንዲፈቱልን፡ በግፍ፡ የተዘረፈው፡ ገንዘባችን፡ ተመልሶ፡ [illegible]፡ እንድንመለስ፡ [illegible]፡ እንዲያዝዙ፡ [illegible]፡ እንለምናለን።

[illegible]

በገሙ፡ ጎፋ፡ ጠቅላይ፡ ግዛት፡ ውስጥ፡ የምንገኝ፡ ወንጌላውያን

፩ኛ/ [illegible]

፪ኛ/ [illegible]

፫ኛ/ [illegible]

አ፡ አበባ፡ ጥር፡ ፳፫ ቀን፡ ፲፱፻፶፫ ዓ.ም.

ለክቡር፡ አቶ፡ ተፈራ፡ ወርቅ፡
የግርማዊነታቸው፡ ልዩ፡ ጸሐፊ፡
አዲስ፡ አበባ።

ክቡር፡ ሆይ።

እኛ፡ በባሌ፡ ጎባ፡ ጠ/ግዛት፡ የሚገኙ፡ ክርስቲያኖች፡ በሃይማኖት፡ ምክንያት፡ በየጊዜው፡ ስለደረሰብን፡ ችግር፡ የሚገልጽ፡ ወደ፡ ግርማዊነታቸው፡ አቤቱታችን፡ አቅርበን፡ እስካሁን፡ ድምጽ፡ ባለማግኘቱ፡ ለዚሁ፡ ጉዳይ፡ የመጡት፡ ሽማግሌዎች፡ ክርስቲያኖች፡ በእስላሞቹ፡ የሚገኙ፡ ክርስቲያን፡ ምእመናን፡ እጅግ፡ ስለ፡ ተቸገርን፡ እመልካም፡ ድምጽ፡ እንዲያገኝ፡ ያደርጉልን፡ ዘንድ፡ በትህትና፡ እንለምናለን። --

ስለዚሁ፡ ጉዳይ፡ ክቡር፡ ያገር፡ ግዛት፡ ሚኒስቴር፡ ለገዥው፡ ጎባ፡ አውራጃ፡ ቤተ፡ክርስቲያኖች፡ እንዲዘጉ፡ ጥብቅ፡ ትእዛዝ፡ ከማስተላለፉ በተቀር፡ ለእኛም፡ እንደ፡ መልስ፡ እንዲደርስልንም፡ ይህንም፡ በመደረጉ፡ የሃይማኖት፡ ነፃነት፡ የሚሰጠው፡ ያን፡ ነ፡ መንግሥት፡ እየፈረሰ፡ የመይስማማ፡ መሆኑ፡ ግልጽ፡ ነው፡ እንዲሁም፡ ያለውን፡ ትእዛዝ፡ በመስጠቱ፡ ነገሩ፡ ያሎች፡ ግርግር፡ መጠናቀቅ፡ የደረሰብን፡ መሆኑን፡ እያመለከትን፡ ይህን፡ ችግራችን፡ እንዲገልጹልን፡ ወደ፡ ግርማዊ፡ ን፡ ነገሥት፡ ቀርበን፡ ዝቅ፡ ብለን፡ ለመናገር፡ እናቀርባለን።

ቀ፡ ገብረጻድቅ።

ማለት፡ [illegible]

ፈንታዬ

ፈንታ ጌጤ

ግንቦት፡ ፳፪ ቀን፡ ፲፱፻፷፰ ዓ.ም.

ለ፲፱፻፷፰ ዓ.ም. በሉዓን፡ ኢንቴርኖር፡ መሪሊቶን፡ መ/ቤት
በእጹስ፡ አበበ፡ በተጸረገው፡ በእጣጮች፡ ለብለበ፡ ለ፲፱፻፷፱
ዓ.ም፡ ከግንቦት፡ ፳፪፡ ቀን፡ ተቆጥሮ፡ ለአነበረ፡ በዚሁ፡ ቀን፡
ከሉዓን፡ ኢንተርኖር፡ መሪሊቶን፡ ገጠጹረበቻች፡ ዕቀ ከበቶ፡
መስእከተሮች፡ በእጹስ፡ አበበ፡ ከተማ፡ በመሪሊቶኑ፡ ግቢ፡ ው
ስጥ፡ ተሰብስበዋል።

የእንጹራሌዎች፡ ዝርዝር።

፩ኛ፡ ከከምበታ፡ ማኅበር፡
1. አቶ፡ ሹጉጤ፡ ዴዴ፡
2. " አበጐሌ፡ ጉርሙ፡
3. " ሞኬሎ፡ ማሎስ፡
4. " መሪስተር፡ ሃጂክ፡

፪ኛ፡ ከወካሙ፡ ማኅበር፡
1 አቶ፡ ማንጁ፡ ጋርበ፡
2 " ገበየሁ፡ ገኔበ፡
3 " ሙርሴና፡ ሙጂ፡
4 መሪስተር፡ ከማን፡

፫ኛ፡ ከሊዳም፡ ማኅበር፡
1 አቶ፡ ጋዩሜ፡ ሀንዱ፡
2 " ጋብሶ፡ ዴያሞ፡
3 መሪስተር፡ መኰሰተር፡

፬ኛ፡ ከዴሬሳ፡ ማኅበር፡
1. አቶ፡ አታሬ፡ ገማዶ፡
2 " ደክ፡ ሲሎ፡
3 መሪስተር፡ ብሬንጄ፡

፭ኛ፡ ከእሬሳ፡ ማኅበር፡
1. አቶ፡ ኤብሳ፡ ጡሞ፡
2. " ማሹ፡ ጂካ፡
3 መሪስተር፡ እንዴርሰን፡

፮ኛ፡ ከሸዷሬ፡ ማኅበር፡
1 አቶ፡ ወበከ፡ ጋዱካ፡

፯ኛ፡ ከጐፋ፡ ማኅበር፡
1. አቶ፡ ዞጓ፡ ሙጓ፡

አቶ፡ ደሰበ፡ ዱሎ፡
ከደወሮ፡ ማኅበር፡
1 አቶ፡ በቶካ፡ ደሮታ፡
2 " ጦሜበ፡ ጡካ፡
ከእደሽ፡ እበበ፡ ማኅበር፡
1. አቶ፡ ሀፍከ፡ ወልደሚካኤል፡
2. " ብርሃኑ፡ ወልደማርያም፡
ከስ፳፡ ማኅበር፡
1. አቶ፡ ሃብተማርያም፡
2 " ጋረሙ፡
ከገሙ፡ ማኅበር፡
1. አቶ፡ ፊምበ፡ ከጋም፡
2 " ቱማ፡
3 ሚስተር፡ ጊሎ፡

ግን፡ የቡርጂ፡ እንደራሴዎች፡ በዚህ፡ ስብሰባ፡ ውስጥ፡ አልነበሩም። በት፡ ምክንያትም፡ እንዲታወቅም፡ ስብሰባው፡ በዶጦት፡ ተ፳ መሬና፡ ተር፡ አማን፡ የሰላምታ፡ ቃል፡ ከሰሙ፡ ቀጥሎም፡ ሚስተር፡ ቴይ፡ ገዲፉት፡ ክኔደ፳ርያ፡ እገር፡ ዓመጦ፡ ስለፍጹር፡ ለእግዚአብሔር፡ ከትንቢት፡ ናሆም፡ ምዕ፡ ፩፡ ቁ ፪ እንዲሁም፡ ከትንቢት፡ ናሆም፡ ፫፡ ቁ ፬-፮ የተጻፈውን፡ ቃል፡ አንብበው፡ ስብከት፡ አደረጉ።

ከዚያው፡ ስብሰባው፡ ሀረፍት፡ ካደረገ፡ በኋላ፡ በእምክት፡ ስ እንደገና፡ ስብሰባ፡ ተደረገ። ሚስተር፡ አማን፡ ስለ ሃይማኖት፡ አስተ ካምን፡ እንደምናምን፡ ስለምን፡ እንደምናምን፡ ንግግር፡ ካደረጉ፡ በኋላ፡ ሰው፡ ለዘጠኝ፡ ሰዓት፡ ተቀጠረ።

በዘጠኝ፡ ሰዓት፡ ሚስተር፡ ቴይ፡ እየንደንዱ፡ ክርስቲያን፡ ሊሆን፡ ስለ፡ ለእግዚአብሔር፡ ሕይወቱ፡ ማስቀደት፡ እንደገባው፡ ማቅረብ፡ እንደ ሃሌሉያው፡ ከሮሜ፡ ምዕ፡ ፲፪ ቁ ፩-፲፩፡ የተጻፈውን፡ ቃል፡ አንብቦ፡ ስብ አደረጉ። ቀጥሎም፡ ከየአገሩ፡ የመጡት፡ እንደራሴዎች፡ በየማኅበራቸው፡ ያለውን፡ ችግር፡ ተናገሩ፡ ቀን፡ ስለመሸ፡ ስብሰባው፡ ለነገበት፡ ፲፪ ቀጠረ።

ግንቦት፡ ፲፪ ቀን፡ ፲፱፻ ዓ.ም ጥዋት፡ በሦስት፡ ሰዓት፡ ስብሰባው፡ ተጀመ ሚስተር፡ ቴይ፡ እየንደንዱ፡ በማኅበራቸው፡ መስቀል፡ የእግዚአብሔርን፡ በታጋት፡ መጠበቅ፡ እንደሚያስፈልግ፡ ከቆሮንቶስ፡ ምዕ፡ ፲፩ ቁ ፲፪ አንብቦ፡ ስብከት፡ አሰሙ። ቀጥሎም፡ ከእንደራሴዎች፡ ውስጥ፡

ከገጠሙ፡ ከቶ፡ ጊዜ ግን፡ ለጋሞ፡ ክርስቲያን፡ የሆነ፡ ለው፡ መጊለቅን፡ ትተው
፡ኩሉ፡ መጊለቅ፡ ክንብቲው፡ ከሁከተኛው፡ ዉጊለት፡ ጋር፡ ይጮሁ፡ የሠተኛ
ዶቱ፡ ኩን፡ በሰ፡ እንዲታገሉ፡ ይፈቀድ፡ ወይ፡ ብሎ፡ ለክጠየቁ፡ ለሰዚሁ
ጉዳይ፡ መክኒክ፡ ፳፰፡ በስሬው፡ ከተናገሩ፡ በኋላ፡ ሌትዮቀ፡ በሬ
ከቀ፡ በኩል፡ ገዳዩ፡ ከሆነና፡ ብዙን፡ ጊዜ፡ ክፆየ፡ እንዲሁም፡ ሽመገ
ሌዎች፡ ነጋሪ ቀን፡ ከመረመዚት፡ በኋላ፡ ሾፋት፡ ከሌላት፡ ለመገበት፡ እንዲ
ያገ ዮል፡ ከመቁሐፍ፡ ቀዲስ፡ መፅሃፍ፡ ምት፡ ፲፱ ቀ ፱፡ ከጠቀሱ፡ በኋላ
ሁሉም፡ ተስማሙ፡ የምስ፡ ሳባት፡ ለሰዲሬለ፡ ለብሰበው፡ ከሰባት፡ ብሬ
ሉ፡ በዘመት፡ ለዓት፡ እንዲሆን፡ ተደረገ።

በዘመተ፡ ሳባት፡ ለብሰበው፡ እንደገና፡ ተለሰሰ፡ መጊለቅር፡ ቅዱ
ስለ ክዲለ፡ ለውና፡ ለክክርስው፡ ለው፡ ከሮ ወይ፡ ምዕ፡ ፯ ቀ ፲፱-፩፯ ዓተ
ለፊውን፡ ቃል፡ እንብቦ፡ ገገሩ፡ ከክደረጉ፡ በኋላ፡ ለዚሁ፡ ለብሰበ፡ መጊለ
ለሐሬ፡ ገንዘብ፡ ፩፳፡ ምርጫ፡ ተደረገ። በቋምቋ፡ ብሎሜ፡ ከቶ፡ እስላሌ
ትናም፡ ለሥራ፡ መሆኑ ተ፡ ከቶ፡ መርዳና፡ መሆኑ፡ ከዲሐሬንን፡ ከቶ፡ ዲከ
ሊሌ፡ ለገንዘብ፡ ፩፳ነት፡ ተመደጡ። ተጥሎም፡ እነዚሁ፡ የተመደጡ
ት፡ ሠለቱ፡ ለዎች፡ ለሠለተኞቹ፡ እንዲያገባቸው፡ ተለማሙ።

እያንዳንዱ፡ መንበር፡ ከመለክከተኛ፡ ጋር፡ ወደ፡ ለብሰበው፡
ምክት፡ ብር፡ እንዲልኩ፡ በእከሌው፡ ነመት፡ ለብሰበ፡ ካይ፡ ተወሰነ፡
ለክመንበረ፡ ነዚሁ፡ በታች፡ እንደተደረገው፡ ገንዘብ፡ አገብተዋል።

1. ከ ክምባታ፡ መንበር፡ #5.00
2. ከወላሞ፡ " " 5.00
3. ከሊዲያ፡ " " 5.00
4. ከደሬሳ፡ " " 5.00
5. ከጉጂ፡ " " 5.00
6. ከከፋር፡ " " 5.00
7. ከገሙ፡ " " 5.00
8. ከአሪሲ፡ " " 5.00
9. ከጠ ጅ፡ " " 5.00 (ሀ)

ድምር፡ #42 አርባ፡ ሁለት፡ ብር፡

የለ ፩፡ ቤተክርስቲያን፡ ሁለት፡ ብር፡ ብቻ፡ የለጡበት፡ ምክንያት፡ በእነሱ
በኩል፡ ያለው፡ መንበር፡ ሁለት፡ ቤተክርስቲያን፡ ብቻ፡ ለሆኑ፡ ኩቀመጡ፡
እንደተቋ፡ ነው፡ ለዚሁ፡ ከክክመለከቱ፡ ለብሰበው፡ ሁለት፡ ብር፡ እንዲከፍ
ሉት፡ ፈቀደዋል። ነዚሁ፡ ከገበውን፡ ገንዘብ፡ ወለዥ፡ ለዲበተርና፡
ለመዝገብ፡ መግዣ፡ እስር፡ ብር፡ ከ፱ አምስት፡ ሣንቲም፡ ወጥ፡ #10.25 ሆነዋል።

ከሀረ ወመጠው፡ ዓመት ፲፱፻፶ ዓ.ም. እያንዳንዱ፡ ክፍለ፡ ከያ፡ እምስ
ት፡ ብር፡ #25 ዲዘ፡ እንዲወጣ፡ ነገር፡ ግን፡ የክፍሊለ፡ የክፍሎ፡ የዲዮሮ፡
ማኅበር፡ ቤተ ክርስቲያንን፡ ታንኳ፡ ነው፡ ከአክሎት፡ ሠላሳሽ፡ ከሀረ ወ
መው፡ ዓመት፡ እስር፡ #10 ብር፡ እንዲያወጣ፡ ከ፶፡ ግን፡ እምስት፡ ብር፡
#5 እንዲያወጣ፡ ተስማምተዋል።

ቀጠሮ፡

ለሀረ ወመጠው፡ ዓመት፡ ስብሰባ፡ በጌታ፡ ፈቃድ፡ በወንጌል፡ ከተማ፡
ኅር፡ ፴ቀን፡ ፲፱፻፶ ዓ.ም. ይደረጋል።

The Resource Center
SIL International
P.O. Box 7900
Charlotte, NC 28241

የአጥቢያ ቤ·ክናት አኃዛዊ እድገትና ስርጭት

(1970 ዓ·ም ጁ·ኤ·ሲ)

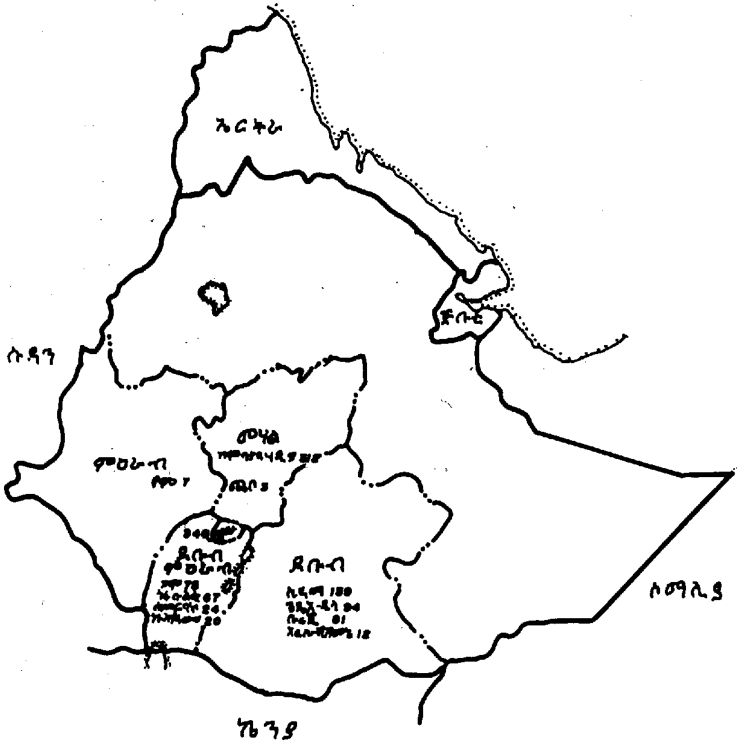

መስፈርት፦ 1:10,000,000

የአጥቢያ ቤ·ክናት አኃዛዊ እድገትና ስርጭት

(1950 ዓ·ም ኢ·ኤ·ኢ)

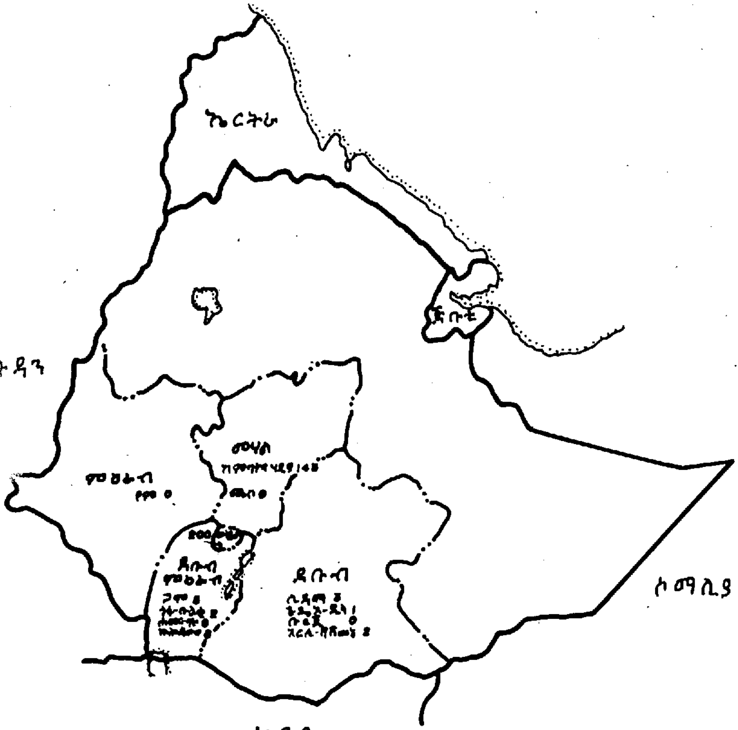

መስፈርት፡- 1:10,000,000